

obsah

předmluva	5
-----------	---

část I.

hospodářský vývoj od roku 1781 do roku 1918	9
--	---

I. kapitola

vznik a vývoj kapitalistického výrobního způsobu v českých zemích a na Slovensku do roku 1848	11
1. Prvky kapitalismu v zemědělství před rokem 1848	16
2. Počátky rozvoje kapitalistického průmyslu	21
3. První etapa průmyslové revoluce	27

2. kapitola

hospodářský vývoj českých zemí a Slovenska v letech 1848—1914	33
1. Revoluční přeměny let 1848—1867	33
2. Vývoj zemědělství v českých zemích	35
3. Dovězení průmyslové revoluce v českých zemích. Charakteristické rysy průmyslu na přelomu 19. a 20. století	43
4. Slovenské zemědělství v druhé polovině 19. a na začátku 20. století	65
5. Vývoj slovenského průmyslu v letech 1848—1914	70
6. Vznik a rozvoj peněžní a úvěrové soustavy	80

3. kapitola

rozpad rakousko-uherské monarchie	93
1. Zvláštnosti rakousko-uherského imperialismu	93
2. Válčné hospodářství 1914—1918	103

část II.

hospodářský vývoj v období mezi dvěma světovými válkami

109

I. kapitola

hospodářská charakteristika nově vzniklého státu

111

1. Základní údaje o území a obyvatelstvu 111
2. Zemědělství 115
3. Průmysl 117
4. Dopravní systém 121
5. Postavení Československa ve světovém hospodářství 124
6. Stupeň monopolizace výroby a kapitálu 128
7. Cyklický charakter hospodářského vývoje 130

2. kapitola

vývoj průmyslové výroby

133

1. Poválečná obnova československého průmyslu v letech 1919—1921. Nos-
trifikace podniků a repatriace akcií 133
2. Poválečná hospodářská krize československého průmyslu. Odbourávání
průmyslu na Slovensku 138
3. Oživení a rozmach průmyslové výroby v letech 1924—1929 142
4. Velká hospodářská krize let 1929—1933. Kartelový zákon 145
5. Průmysl v letech deprese a oživení 1934—1937. Opatření státu k překonání
deprese. Krize let 1937/1938 149

3. kapitola

zemědělství

156

1. Sociálně ekonomická struktura zemědělství. Zvláštnosti slovenského ze-
mědělství 156
2. Pozemková reforma 162
3. Vývoj zemědělské výroby v letech 1918—1929 169
4. Agrární krize a její sociální důsledky 174
5. Zemědělské družstevnictví 180

4. kapitola

vývoj peněžní a úvěrové soustavy. Charakteristika českoslo- venského finančního kapitálu

184

1. Vývoj úvěrové soustavy 184
2. Charakteristika vývoje československého finančního kapitálu 189

3. Měnová odluka a poválečná inflace v letech 1918—1921	193
4. Boj mezi deflační a stabilizační měnovou politikou a měnová deflace v letech 1922—1923	199
5. Stabilizace měny a přechod k měně zlaté devizy	202
6. Československá měna za světové peněžní a úvěrové krize. Dvojitá devalvace koruny ve 30. letech	205

5. kapitola

vývoj československého zahraničního obchodu a obchodní politiky	209
---	-----

1. Poválečné problémy	209
2. Rychlý vzestup objemu zahraničního obchodu v letech 1924—1929	212
3. Hluboký úpadek zahraničního obchodu ve 30. letech	216
4. Změny ve struktuře zahraničního obchodu a jeho územní orientaci	221

6. kapitola

materiální postavení pracujících	231
----------------------------------	-----

1. Sociální struktura obyvatelstva v předmnichovském Československu	231
2. Základní tendence ve vývoji materiálního postavení pracujících v období 1918—1937	233
3. Charakteristika hlavních stránek hmotného postavení pracujících	238

část III.

hospodářský vývoj v letech pomnichovské republiky a okupace	253
---	-----

1. kapitola

včlenění Československa do systému německého válečného hospodářství	255
---	-----

1. Důsledky Mnichova a březnové události v roce 1939	255
2. Význam ekonomického potenciálu ČSR pro hitlerovské Německo. Přechod k válečnému řízenému hospodářství v českých zemích	260
3. Základní rysy válečného řízeného hospodářství v českých zemích	262
4. Metody germanizace českého hospodářství	267

2. kapitola

militarizace československého hospodářství a jeho exploatace nacistickým Německem	273
---	-----

1. Vývoj průmyslu a zemědělství v českých zemích	273
--	-----

2. Hlavní formy exploatace českého hospodářství	277
3. Slovenské hospodářství v letech 1939—1945	281
4. Změny v sociálně ekonomickém postavení pracujících	293

část IV.

hospodářský vývoj Československa v letech 1945—1948

305

I. kapitola

revoluční sociálně ekonomické přeměny v letech 1945—1946

307

1. Ekonomický program národní a demokratické revoluce	307
2. Národní správy a znárodnění	310
3. První etapa lidově demokratické pozemkové reformy a některá další opatření v zemědělství	318

2. kapitola

počátky poválečné obnovy národního hospodářství (1945 až 1946)

329

1. Výchozí situace po osvobození	329
2. Měnová reforma z roku 1945	333
3. Obnova hospodářství v letech 1945—1946	335
4. Problémy pracovních sil	339

3. kapitola

hospodářské problémy v předúnorovém období

345

1. Dvouletý hospodářský plán 1947—1948	345
2. Změny v mezinárodním hospodářském postavení ČSR	350
3. Hospodářské následky sucha v r. 1947. Milionářská dávka	353
4. Omezení kapitalistického velkoobchodu	356
5. Spory o pokračování pozemkové reformy	357

4. kapitola

hospodářská opatření po únoru 1948. Bilance dvouletého plánu

361

1. Druhá etapa znárodnění a reorganizace peněžnictví	362
2. Dokončení pozemkové reformy	364
3. Hospodářská bilance dvouletky	367
4. Sociálně ekonomická problematika let 1947—1948	376

část V.

hospodářský vývoj Československa v letech 1949—1955

387

I. kapitola

socialistické přeměny v letech 1949—1955

389

1. Podmínky výstavby socialismu v Československu na přelomu 40. a 50. let 389
2. První pětiletý plán 394
3. Výsledky první pětiletky a problémy let 1954—1955 400
4. Změny ve výrobních vztazích 402
5. Změny v sociální struktuře společnosti 414

2. kapitola

dynamika a faktory ekonomického růstu

417

1. Národní důchod 417
2. Pracovní síly 425
3. Investice a základní fondy 431
4. Přečhod k administrativně direktivní soustavě řízení národního hospodářství 435

3. kapitola

vývoj hlavních odvětví národního hospodářství

443

1. Strukturální přeměny a vývoj výroby v průmyslu 443
2. Vývoj základních průmyslových odvětví 450
3. Stavebnictví 456
4. Zemědělská výroba 459
5. Doprava 467

4. kapitola

vnitřní obchod, měna, životní úroveň

471

1. Dvojitý trh v letech 1949—1953 471
2. Peněžní reforma v roce 1953 a zrušení vázaného trhu 474
3. Životní úroveň 480

5. kapitola

proces ekonomického vyrovnávání Slovenska s českými zeměmi

496

1. Podmínky hospodářského rozvoje Slovenska 496

2. Základní rysy vývoje průmyslu	499
3. Vývoj zemědělské výroby	503
4. Základní ukazatelé životní úrovně	508

6. kapitola

zahraniční obchod a zapojení Československa do mezinárodní dělby práce

513

1. Podmínky a dynamika československého zahraničního obchodu	513
2. Změny v územní orientaci zahraničního obchodu. Vznik Rady vzájemné hospodářské pomoci	517
3. Změny ve struktuře zahraničního obchodu	523
4. Postavení Československa ve světovém hospodářství v polovině 50. let	526

Závěr

533

Tabulková příloha

537